ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 7ης Δεκεμβρίου 2000 *

Στην υπόθεση C-482/98,

Ιταλική Δημοκρατία, εκπροσωπούμενη από τον καθηγητή U. Leanza, προϊστάμενο της υπηρεσίας διπλωματικών διαφορών του Υπουργείου Εξωτερικών, επικουρούμενο από τον O. Fiumara, avvocato dello Stato, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο την Πρεσβεία της Ιταλίας, 5, rue Marie-Adélaïde,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τον E. Traversa, νομικό σύμβουλο, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον C. Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο την ακύρωση της αποφάσεως 98/617/ΕΚ της Επιτροπής, της 21ης Οκτωβρίου 1998, με την οποία δεν επιτρέπεται στην Ιταλία να αρνείται τη

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

χορήγηση απαλλαγής για ορισμένα προϊόντα που απαλλάσσονται από τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης, σύμφωνα με την οδηγία 92/83/ΕΟΚ του Συμβουλίου, για την εναρμόνιση των διαρθρώσεων των ειδικών φόρων κατανάλωσης που επιβάλλονται στην αλκοόλη και τα αλκοολούχα ποτά (ΕΕ L 295, σ. 43),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. La Pergola, πρόεδρο τμήματος, M. Wathelet (εισηγητή) και D. A. O. Edward, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: D. Ruiz-Jarabo Colomer
γραμματέας: L. Hewlett, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις αγορεύσεις των διαδίκων κατά τη συνεδρίαση της 18ης Μαΐου 2000,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 15ης Ιουνίου 2000,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 31 Δεκεμβρίου 1998, η Ιταλική Δημοκρατία ζήτησε, δυνάμει του άρθρου 173, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρου 230, πρώτο εδάφιο, ΕΚ), την ακύρωση της αποφάσεως 98/617/ΕΚ της Επιτροπής, της 21ης Οκτωβρίου 1998, με την οποία δεν επιτρέπεται στην Ιταλία να αρνείται τη χορήγηση απαλλαγής για ορισμένα προϊόντα που απαλλάσσονται από τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης, σύμφωνα με την οδηγία 92/83/ΕΟΚ του Συμβουλίου, για την εναρμόνιση των διαρθρώσεων των ειδικών φόρων κατανάλωσης που επιβάλλονται στην αλκοόλη και τα αλκοολούχα ποτά (ΕΕ L 295, σ. 43, στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση).

Η κοινοτική νομοθεσία

Οι κανόνες περί ειδικών φόρων κατανάλωσης

2 Η οδηγία 92/83/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Οκτωβρίου 1992, για την εναρμόνιση των διαρθρώσεων των ειδικών φόρων κατανάλωσης που επιβάλλονται στην αλκοόλη και τα αλκοολούχα ποτά (ΕΕ L 316, σ. 21), περιλαμβάνει το τμήμα V που έχει ως αντικείμενο τη φορολόγηση της αιθυλικής αλκοόλης.

3 Κατά το άρθρο 19, παράγραφος 1, της οδηγίας 92/83, ο ειδικός φόρος επί της αιθυλικής αλκοόλης είναι κατ' αρχήν υποχρεωτικός, δυνάμει δε του άρθρου 21 της

οδηγίας επιβάλλεται ανά εκατόλιτρο καθαρής αλκοόλης μετρούμενης σε θερμοκρασία 20° C, με συντελεστή ο οποίος, κατά κανόνα, είναι ο ίδιος για όλα τα προϊόντα που υπόκεινται στον ειδικό αυτό φόρο κατανάλωσης.

4 Εκτός από τις εξαιρέσεις αυτού του κανόνα, η οδηγία 92/83 προβλέπει ορισμένες απαλλαγές οι οποίες αποβλέπουν συνήθως στην εξουδετέρωση των επιπτώσεων των ειδικών φόρων κατανάλωσης επί της αλκοόλης ως ενδιαμέσου προϊόντος περιλαμβανόμενου στη σύνθεση άλλων εμπορικών ή βιομηχανικών προϊόντων.

5 Το άρθρο 27, παράγραφοι 1, 3, 4 και 5, της οδηγίας 92/83 ορίζει σχετικώς:

«1. Τα κράτη μέλη απαλλάσσουν τα προϊόντα που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία από τον εναρμονισμένο ειδικό φόρο κατανάλωσης σύμφωνα με τους όρους τους οποίους καθορίζουν με σκοπό την ορθή και απλή εφαρμογή των απαλλαγών αυτών και την πρόληψη φοροδιαφυγής, φοροαποφυγής ή κατάχρησης:

α) όταν διανέμονται με τη μορφή αλκοόλης η οποία έχει υποστεί πλήρη μετουσίωση σύμφωνα με τις απαιτήσεις κάθε κράτους μέλους, εφόσον οι απαιτήσεις αυτές έχουν δεόντως κοινοποιηθεί και γίνει δεκτές σύμφωνα με τις παραγράφους 3 και 4. Προϋπόθεση της απαλλαγής αυτής είναι η εφαρμογή των διατάξεων της οδηγίας 92/12/ΕΟΚ στις ενδοκοινοτικές μεταφορές πλήρως μετουσιωμένης αλκοόλης για εμπορικό σκοπό·

β) όταν έχουν υποστεί μετουσίωση σύμφωνα με τις σχετικές προδιαγραφές οποιουδήποτε κράτους μέλους και χρησιμοποιούνται για την παρασκευή οποιουδήποτε προϊόντος προοριζομένου για κατανάλωση από τον άνθρωπο·

(...)

3. Πριν από την 1η Ιανουαρίου 1993 και τρεις μήνες πριν από τη θέσπιση οποιασδήποτε μεταγενέστερης τροποποίησης της εθνικής νομοθεσίας, κάθε κράτος μέλος οφείλει να ανακοινώσει στην Επιτροπή, ταυτόχρονα με όλες τις σχετικές πληροφορίες, τα μέσα μετουσίωσης που σκοπεύει να χρησιμοποιεί για τους σκοπούς του στοιχείου α' της παραγράφου 1. Η Επιτροπή διαβιβάζει τις ανακοινώσεις αυτές στα άλλα κράτη μέλη μέσα σε ένα μήνα από την παραλαβή τους.

4. Αν εντός διμήνου από τη διαβίβαση της ανακοίνωσης στα άλλα κράτη μέλη, δεν ζητήσει η Επιτροπή ή κάποιο από τα άλλα κράτη μέλη να παραπεμφθεί το ζήτημα στο Συμβούλιο θεωρείται ότι το Συμβούλιο ενέκρινε τις ανακοινωθείσες μεθόδους μετουσίωσης. Εάν προβληθούν αντιρρήσεις εντός της χρονικής αυτής προθεσμίας, λαμβάνεται απόφαση σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 24 της οδηγίας 92/12/ΕΟΚ.

5. Όταν ένα κράτος μέλος θεωρεί ή διαπιστώνει ότι ένα προϊόν που έχει απαλλαγεί βάσει των ανωτέρω παραγράφων 1α ή 1β, μπορεί να προκαλέσει φοροδιαφυγή, φοροαποφυγή ή κατάχρηση, μπορεί να αρνηθεί να χορηγήσει απαλλαγή ή να αποσύρει την ήδη χορηγηθείσα. Το οικείο κράτος μέλος ενημερώνει αμέσως την Επιτροπή σχετικά. Η Επιτροπή κοινοποιεί τη σχετική ανακοίνωση στα λοιπά κράτη μέλη

εντός μηνός από την παραλαβή τους. Η τελική απόφαση λαμβάνεται κατόπιν αυτών σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 24 της οδηγίας 92/12/ΕΟΚ. Τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται να δώσουν στην απόφαση αυτή αναδρομικά αποτελέσματα.»

6 Κατά το άρθρο 24 της οδηγίας 92/12/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Φεβρουαρίου 1992, σχετικά με το γενικό καθεστώς, την κατοχή, την κυκλοφορία και τους ελέγχους των προϊόντων που υπόκεινται σε ειδικούς φόρους κατανάλωσης (ΕΕ L 76, σ. 1):

«1. Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων επικουρείται από μια "επιτροπή ειδικών φόρων καταναλώσεως", στο εξής καλουμένη "επιτροπή", η οποία απαρτίζεται από αντιπροσώπους των κρατών μελών υπό την προεδρία αντιπροσώπου της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Η επιτροπή καταρτίζει τον εσωτερικό της κανονισμό.

(...)

3. Ο αντιπρόσωπος της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων υποβάλλει στην επιτροπή σχέδιο των ληπτέων μέτρων. Η επιτροπή διατυπώνει τη γνώμη της για το σχέδιο αυτό μέσα σε προθεσμία που μπορεί να ορίσει ο πρόεδρος ανάλογα με το επείγον του θέματος. Η επιτροπή αποφασίζει με την πλειοψηφία του άρθρου 148, παράγραφος 2, της Συνθήκης. Ο πρόεδρος δεν λαμβάνει μέρος στην ψηφοφορία.

4. α) Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων θεσπίζει τα σχεδιαζόμενα μέτρα όταν είναι σύμφωνα με τη γνώμη της επιτροπής.

β) Όταν τα σχεδιαζόμενα μέτρα δεν είναι σύμφωνα με τη γνώμη της επιτροπής, ή ελλείψει γνώμης, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων υποβάλλει χωρίς καθυστέρηση στο Συμβούλιο πρόταση σχετικά με τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν. Το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

Εάν το Συμβούλιο δεν αποφασίσει εντός τριών μηνών από την υποβολή της πρότασης, τα προτεινόμενα μέτρα θεσπίζονται από την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκτός εάν το Συμβούλιο τα καταψηφίσει με απλή πλειοψηφία.

(...)»

7 Το άρθρο 27, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 92/83 προβλέπει ότι η απαλλαγή εξαρτάται από την εφαρμογή των διατάξεων της οδηγίας 92/12. Από το άρθρο 7, παράγραφος 4, της εν λόγω οδηγίας προκύπτει ότι τα προϊόντα που υπόκεινται σε ειδικούς φόρους κατανάλωσης και έχουν ήδη διατεθεί στην κατανάλωση στο κράτος μέλος αποστολής, κυκλοφορούν στα εδάφη των διαφόρων κρατών μελών υπό την κάλυψη συνοδευτικού εγγράφου στο οποίο αναγράφονται τα κυριότερα στοιχεία του προβλεπόμενου από το άρθρο 18, παράγραφος 1, της οδηγίας 92/12 εγγράφου.

8 Η διάταξη αυτή εφαρμόστηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 3649/92 της Επιτροπής, της 17ης Δεκεμβρίου 1992, σχετικά με απλουστευμένο συνοδευτικό έγγραφο για την ενδοκοινοτική κυκλοφορία προϊόντων υποκείμενων σε ειδικό φόρο κατανάλωσης, για τα οποία έχει καταβληθεί φόρος και τα οποία έχουν διατεθεί στην κατανάλωση στο κράτος μέλος αποστολής (ΕΕ L 369, σ. 17).

9 Κατά το άρθρο 5 του κανονισμού 3649/92:

«Το απλουστευμένο συνοδευτικό έγγραφο προορίζεται επίσης να συνοδεύει τις εμπορικές ενδοκοινοτικές διακινήσεις της πλήρως μετουσιωμένης αλκοόλης που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 27, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 92/83/ΕΟΚ του Συμβουλίου.»

10 Η διάταξη αυτή δεν επιτρέπει η διακίνηση πλήρως μετουσιωμένης αλκοόλης να υπόκειται στην υποχρέωση χρησιμοποιήσεως του διοικητικού συνοδευτικού εγγράφου για την κυκλοφορία υπό καθεστώς αναστολής προϊόντων βαρυνομένων με ειδικούς φόρους κατανάλωσης — δηλαδή προϊόντων για τα οποία δεν έχει ακόμη εκπληρωθεί η υποχρέωση φορολόγησεως — το οποίο προβλέπεται στο άρθρο 18, παράγραφος 1, της οδηγίας 92/12. Το έγγραφο αυτό προσδιορίζεται στον κανονισμό (ΕΟΚ) 2719/92 της Επιτροπής, της 11ης Σεπτεμβρίου 1992, περί συνοδευτικού διοικητικού εγγράφου για την κυκλοφορία, βάσει καθεστώτος αναστολής προϊόντων που υπόκεινται σε ειδικό φόρο κατανάλωσης (ΕΕ L 276, σ. 1).

Οι σχετικοί με τα καλλυντικά κανόνες

11 Η οδηγία 80/232/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Ιανουαρίου 1980, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών των αναφερομένων στις σειρές των ονομαστικών ποσοτήτων και ονομαστικών χωρητικοτήτων που είναι αποδεκτές για ορισμένα προσυσκευασμένα προϊόντα (ΕΕ ειδ. έκδ. 13/009, σ. 101), αποβλέπει, σύμφωνα με το άρθρο 5, να αφαιρέσει από τα κράτη τη δυνατότητα «να αρνηθούν, απαγορεύσουν ή περιορίσουν την διάθεση στην αγορά των προσυσκευασιών που πληρούν τις προδιαγραφές της παρούσας οδηγίας, για λόγους που αφορούν την τιμή της ονομαστικής χωρητικότητας των περιεκτών στην περίπτωση προσυσκευασιών που απαριθμούνται στο παράρτημα I (...)».

12 Βάσει του άρθρου 2, το παράρτημα I ορίζει, για τα αναφερόμενα στο άρθρο 1 της οδηγίας 80/232 προϊόντα «τις σειρές των τιμών των ονομαστικών ποσοτήτων του περιεχομένου των προσυσκευασιών». Το σημείο 7 του εν λόγω παραρτήματος I, το οποίο φέρει τον τίτλο «Καλλυντικά: Προϊόντα αρωματοποιίας και καλλωπισμού», περιλαμβάνεται το σημείο 7.4, το οποίο αφορά τα προϊόντα με βάση την αλκοόλη τα περιέχοντα λιγότερο του 3 % κατ' όγκο φυσικό ή συνθετικό αιθέριο έλαιο και λιγότερο του 70 % κατ' όγκο καθαρή αιθυλική αλκοόλη: αρωματικά ύδατα, λοσιόν για τα μαλλιά, λοσιόν για πριν και μετά το ξύρισμα.

13 Η οδηγία 76/768/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 27ης Ιουλίου 1976, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών των αναφερομένων στα καλλυντικά προϊόντα (ΕΕ ειδ. έκδ. 13/004, σ. 145), όπως ιδίως τροποποιήθηκε με την οδηγία 93/35/ΕΟΚ του

Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1993 (ΕΕ L 151, σ. 32) (στο εξής: οδηγία 76/768), ορίζει, στο άρθρο 1, παράγραφος 1, ως καλλυντικό προϊόν:

«οποιαδήποτε ουσία ή οποιοδήποτε παρασκεύασμα το οποίο προορίζεται να έλθει σε επαφή με τα διάφορα εξωτερικά μέρη του ανθρωπίνου σώματος (επιδερμίδα, τριχωτά μέρη, όνυχες, χείλη και εξωτερικά γεννητικά όργανα) ή με τους οδόντες και το βλεννογόνο της στοματικής κοιλότητος με αποκλειστικό ή κύριο σκοπό τον καθαρισμό τους, τον αρωματισμό τους ή την προστασία τους, για να διατηρηθούν σε καλή κατάσταση, να μεταβληθεί η εμφάνισή τους ή να διορθωθούν οι οσμές του σώματος».

14 Κατά το άρθρο 3 της οδηγίας 76/768:

«Τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα ώστε να μη δύνανται να κυκλοφορήσουν παρά καλλυντικά προϊόντα τα οποία ανταποκρίνονται στις διατάξεις της παρούσας οδηγίας και των παραρτημάτων της.»

15 Το άρθρο 6, παράγραφος 2, της ίδιας οδηγίας ορίζει ότι:

«Τα κράτη μέλη λαμβάνουν κάθε πρόσφορο μέτρο ώστε στην επισήμανση, στην προσφορά προς πώληση και στη διαφήμιση των καλλυντικών προϊόντων το κείμενο, οι ονομασίες, τα σήματα, οι εικόνες ή τα άλλα σύμβολα, παραστατικά ή μη, να μη χρησιμοποιούνται για να αποδώσουν σε αυτά τα προϊόντα χαρακτηριστικά τα οποία δεν έχουν.»

16 Το άρθρο 12, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας προβλέπει ότι:

«Αν ένα κράτος μέλος διαπιστώσει, επί τη βάσει επαρκώς τεκμηριωμένης αιτιολογήσεως, ότι ένα καλλυντικό προϊόν, αν και σύμφωνο προς τις προδιαγραφές της παρούσας οδηγίας, παρουσιάζει κίνδυνο για την υγεία, δύναται να απαγορεύσει προσωρινώς τη διάθεση στην αγορά του προϊόντος αυτού στο έδαφός του (...)».

Το ιστορικό της διαφοράς

Η αίτηση της Ιταλικής Δημοκρατίας να της επιτραπεί να μη χορηγήσει απαλλαγή

17 Τον Ιούνιο και τον Ιούλιο του 1997 οι ιταλικές φορολογικές υπηρεσίες κοινοποίησαν στην Επιτροπή την υπουργική απόφαση 524, της 9ης Ιουλίου 1996 (*GURI* αριθ. 237, της 9ης Οκτωβρίου 1996), κατά την οποία η χορήγηση της απαλλαγής που προβλέπει το άρθρο 27, παράγραφος 1, στοιχείο β', της οδηγίας 92/83 εξαρτάται από ορισμένες προϋποθέσεις που αποβλέπουν στον περιορισμό των καταχρήσεων στις οποίες θα μπορούσε να οδηγήσει η εν λόγω απαλλαγή.

18 Σύμφωνα με την απόφαση αυτή, αφενός, η μετουσιωμένη αλκοόλη που χρησιμοποιείται για την παραγωγή αρωμάτων και άλλων καλλυντικών πρέπει να είναι καθαρή και να μην πρόκειται για μη καθαρή αλκοόλη. Αφετέρου, ορισμένα οικιακά προϊόντα, όπως τα υγρά απορρυπαντικά, τα υγρά στιλβωτικά και τα εντομοκτόνα, δεν πρέπει να περιέχουν αλκοόλη περισσότερο από 40 %.

19 Παρασχέθηκε η διευκρίνιση ότι οι προϋποθέσεις αυτές αντιστοιχούσαν στη συνήθη σύνθεση των εν λόγω προϊόντων και απέβλεπαν στην αποτροπή του ενδεχομένου

εμπορεύματα τα οποία εκουσίως παρασκευάστηκαν κατά τρόπο διαφορετικό του συνήθους να επωφελούνται αδικαιολογήτως του τρόπου μετουσιώσεως και των διαδικασιών κυκλοφορίας και αποθήκευσης που προβλέπονται για ορισμένες κατηγορίες εμπορευμάτων. Ειδικότερα όσον αφορά τα καλλυντικά προϊόντα σκοπός των ως άνω προϋποθέσεων είναι να αποφευχθεί κάτι το οποίο ήδη παρατηρήθηκε κατά το παρελθόν σε ορισμένες περιπτώσεις όταν προϊόντα τα οποία διατέθηκαν στο εμπόριο ως αρώματα, χωρίς να έχουν τα χαρακτηριστικά των αρωμάτων, μπόρεσαν, καθόσον περιέχουν ελαφρώς μετουσιωμένη αλκοόλη, να υποκαταστήσουν στην πράξη προϊόντα ευρείας καταναλώσεως τα οποία κανονικά περιέχουν την πλήρως μετουσιωμένη αλκοόλη που προβλέπει το άρθρο 27, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 92/83. Η πλήρως μετουσιωμένη αλκοόλη παρέχει καλύτερες εγγυήσεις όσον αφορά την πρόληψη της φοροδιαφυγής, τόσο λόγω της ισχυρότερης μετουσίωσης, όσο και λόγω των αυστηρότερων διαδικασιών κυκλοφορίας και αποθηκεύσεως.

20 Οι λόγοι που επέβαλαν την ιταλική νομοθετική ρύθμιση απαιτούν, για την πλήρη κατανόησή τους, επεξήγηση της τεχνικής της μετουσιώσεως και των σχετικών με αυτήν κινδύνων φοροδιαφυγής.

21 Από την ανταπάντηση της Ιταλικής Κυβερνήσεως προκύπτει ότι η μετουσίωση είναι μια διαδικασία μετατροπής της αλκοόλης σε τοξικό προϊόν, ώστε να είναι αδύνατη η κατάποσή της ή η μετατροπή της για τροφική χρήση.

22 Οι μέθοδοι μετουσιώσεως επιβάλλουν — για την παραγωγή απορρυπαντικών — τη χρησιμοποίηση ενός γενικής χρήσεως στοιχείου μετουσιώσεως εγκεκριμένου από το κράτος. Το στοιχείο αυτό είναι ένας ισχυρά τοξικός σταθεροποιητής του προϊόντος, που εμποδίζει τη χημική μετατροπή της μετουσιωμένης αλκοόλης σε πόσιμη αλκοόλη.

23 Καίτοι απαλλάσσονται επίσης του ειδικού φόρου καταναλώσεως, τα αρώματα θέτουν ένα ειδικό πρόβλημα. Πράγματι, στην περίπτωσή τους μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνον αρωματισμένα, ειδικά και ήπια, στοιχεία μετουσιώσεως. Δεδομένου ότι η επεξεργασμένη αλκοόλη είναι δυσώδης περιέχουσα κύρια και

δευτερεύοντα προϊόντα αποστάξεως — όπως αλδεΐδες και τοξικά άλατα μεθανόλης — που δεν επιτρέπονται για χρήση επί του προσώπου, της επιδερμίδας και των βλενογόννων, είναι αναγκαία για την παρασκευή αρωμάτων η χρησιμοποίηση αλκοόλης καλής ποιότητας.

24 Καίτοι ελαφρώς μετουσιωμένη και, επομένως, δυνάμενη ευκόλως να μετατραπεί, η χρησιμοποιούμενη στην παρασκευή αρωμάτων αλκοόλη δεν μπορεί, εντούτοις, να μετατραπεί, δεδομένου ότι μια τέτοια ενέργεια δεν είναι συμφέρουσα αν ληφθεί υπόψη το κόστος της καθαρής αλκοόλης. Αντιθέτως, η πράξη αυτή θα ήταν συμφέρουσα αν η νομοθεσία επέτρεπε τη χρησιμοποίηση μη καθαρής αλκοόλης για την παραγωγή αρωμάτων.

25 Κατά την Ιταλική Κυβέρνηση, επομένως, η υποχρέωση χρησιμοποιήσεως καθαρής αλκοόλης για την παραγωγή αρωμάτων και καλλυντικών προϊόντων αποτελεί μέτρο καταστολής του λαθρεμπορίου και της φοροδιαφυγής.

26 Στην αίτησή της, η αρμόδια ιταλική διοικητική αρχή τόνιζε ότι υπήρξε στην Ιταλία περίπτωση προϊόντος, το οποίο παρασκευάστηκε με μη καθαρή αλκοόλη και ήταν ελαφρώς αρωματισμένο, το οποίο δηλώθηκε από τον παραγωγό ως καλλυντικό προϊόν, διατέθηκε όμως στο εμπόριο ως προϊόν καθαρισμού αντικειμένων, και, συνεπώς, ως υποκατάστατο, στην πράξη, της πλήρως μετουσιωμένης αλκοόλης, εμπίπτον στο άρθρο 27, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 92/83, χωρίς να υπόκειται στους αυστηρότερους κανόνες μετουσιώσεως, κυκλοφορίας και αποθηκεύσεως που προβλέπονται για το προϊόν αυτό.

27 Κατά συνέπεια, η αρμόδια ιταλική διοικητική αρχή ζήτησε να της επιτραπεί να μη χορηγήσει απαλλαγή από τους ειδικούς φόρους καταναλώσεως για τα προϊόντα εκείνα που εμπίπτουν στο άρθρο 27, παράγραφος 1, στοιχείο β', της ανωτέρω οδηγίας τα οποία, καθόσον δεν έχουν τα προαναφερθέντα χαρακτηριστικά, μπορούν, κατά την άποψή της, να αποτελέσουν αντικείμενο φοροδιαφυγής, φοροαποφυγής ή καταχρήσεως.

Η προσβαλλόμενη απόφαση

28 Κατ' εφαρμογή του άρθρου 27, παράγραφος 5, της οδηγίας 92/83, η Επιτροπή εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση, με την οποία απέρριπτε το ιταλικό αίτημα.

29 Στην αιτιολογία της αποφάσεως της τόνιζε τα ακόλουθα:

«(...)

(11) Όσον αφορά τους λόγους που εξέθεσε η Ιταλία σχετικά με την άρνηση της απαλλαγής των προϊόντων καλλωπισμού (αρώματα) που περιέχουν μη καθαρή αλκοόλη, η χρησιμοποίηση φθηνής, μη καθαρής αλκοόλης για την παραγωγή αγαθών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 27, παράγραφος 1, στοιχείο β', δεν μπορεί να θεωρηθεί ως αιτία φοροδιαφυγής, φοροαποφυγής ή κατάχρησης, κυρίως διότι, αφενός, η μη καθαρή αλκοόλη παρουσιάζει μικρότερο κίνδυνο ακατάλληλης χρήσης και, αφετέρου το γεγονός ότι τα προϊόντα καλλωπισμού που παρασκευάζονται με μη καθαρή αλκοόλη είναι φθηνότερα ή όχι δεν έχει καμία σημασία, δεδομένου ότι το άρθρο 27, παράγραφος 1, στοιχείο β', δεν περιορίζεται μόνο στα ακριβά προϊόντα, εφόσον οι τιμές του μεγάλου αριθμού προϊόντων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρουσιάζουν σημαντικές αποκλίσεις όσον αφορά την τιμή. Εξάλλου, στην οδηγία δεν προβλέπεται ότι τα προϊόντα που απαλλάσσονται δυνάμει του άρθρου 27, παράγραφος 1, στοιχείο β', τα οποία δεν προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση, πρέπει να παρασκευάζονται από καθαρή αλκοόλη.

(12) Επιπλέον, δεδομένου ότι το άρθρο 27, παράγραφος 1, στοιχείο β', δεν καλύπτει μόνο, ούτε κατά κύριο λόγο, τα προϊόντα καλλωπισμού αλλά και τα προϊόντα που προορίζονται, μεταξύ άλλων, για τον καθαρισμό, η χρησιμοποίηση προϊόντων που περιγράφονται ως προϊόντα καλλωπισμού για σκοπούς καθαρισμού δεν επηρεάζει την ταξινόμησή τους στο άρθρο 27, παράγραφος 1, στοιχείο β', και δεν μπορεί να θεωρηθεί περίπτωση φοροδιαφυγής, φοροαποφυγής ή κατάχρησης. Αυτό φαίνεται ιδιαίτερα σαφές λαμβανομένου υπόψη

του γεγονότος ότι σε ορισμένα κράτη μέλη δεν είναι ασυνήθιστη η χρησιμοποίηση κολώνιας και παρομοίων προϊόντων για άλλους σκοπούς εκτός του καλλωπισμού, όπως, για παράδειγμα, ο καθαρισμός. Το γεγονός ότι οι "πλήρως μετουσιωμένες" αλκοόλες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 27, παράγραφος 1, στοιχείο α' μπορούν να χρησιμοποιηθούν και για άλλους σκοπούς δεν έχει καμία σημασία.

(13) Τα προαναφερθέντα ισχύουν επίσης στην περίπτωση που ανέφερε η Ιταλία και η οποία αφορά προϊόντα που φθάνουν στον προορισμό τους και δηλώνονται ως μετουσιωμένα σύμφωνα με τους κανόνες που ισχύουν στην Ιταλία, αλλά τα οποία δεν πληρούν την απαίτηση περί καθαρότητας. Επιπλέον:

i) για την κυκλοφορία των προϊόντων βάσει του άρθρου 27, παράγραφος 1, στοιχείο β' δεν πρέπει να επιβάλλονται κανενός είδους διατυπώσεις ούτε απαιτείται η υποβολή δήλωσης·

ii) η συμμόρφωση με τις απαιτήσεις οποιουδήποτε άλλου κράτους μέλους αρκεί, και

iii) εφόσον οι μέθοδοι μετουσίωσης για τα προϊόντα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 27, παράγραφος 1, στοιχείο β', δεν έχουν καθοριστεί σε κοινοτικό επίπεδο, το γεγονός ότι τα προϊόντα έχουν διατεθεί — για ελεύθερη κυκλοφορία στο σύνολο της Κοινότητας — στην αγορά του κράτους μέλους καταγωγής, αποδεικνύει ότι πληρούν τις προϋποθέσεις που απαιτούνται στο εν λόγω κράτος μέλος.

(14) Τα προαναφερθέντα ισχύουν επίσης στην περίπτωση προϊόντων αρωματισμού που απαλλάσσονται δυνάμει του άρθρου 27, παράγραφος 1, στοιχείο β', και τα οποία έχουν υποστεί μετουσίωση σύμφωνα με τους κανόνες που ισχύουν στα υπόλοιπα κράτη μέλη, αλλά δεν πληρούν την απαιτούμενη από την Ιταλία προϋπόθεση, δηλαδή να έχουν παραχθεί από καθαρή αλκοόλη. Επιπλέον, η Ιταλία ανέφερε ότι δεν έχουν διαπιστωθεί περιπτώσεις του είδους αυτού.

(15) Ανάλογα επιχειρήματα μπορούν να αντιταχθούν στην άρνηση της Ιταλίας για την απαλλαγή ορισμένων προϊόντων οικιακής χρήσεως, ενώ η Ιταλία ανέφερε απλώς ότι οι λόγοι για τους οποίους αρνείται την απαλλαγή είναι ανάλογοι με αυτούς που αφορούν τα προϊόντα καλλωπισμού, ότι δεν έχει λάβει καμία καταγγελία του είδους αυτού και ότι ο όρος που επιβάλλει για την απαλλαγή δεν επηρεάζει τις συνήθεις εμπορικές συναλλαγές.

(16) Επιπλέον, η Ιταλία δεν απέδειξε ότι κάποιο από τα προϊόντα στα οποία αρνείται να χορηγήσει απαλλαγή έχουν πράγματι αποτελέσει αντικείμενο φοροδιαφυγής, φοροαποφυγής ή κατάχρησης. Κανένα άλλο κράτος μέλος — η πλειοψηφία των οποίων επιβάλλει πολύ υψηλότερους ειδικούς φόρους κατανάλωσης απ' ό,τι η Ιταλία — δεν έχει επισημάνει προβλήματα φοροδιαφυγής, φοροαποφυγής ή κατάχρησης που να οφείλονται στην απαλλαγή των προϊόντων αυτών.

(...)»

Η προσφυγή ακυρώσεως

30 Η Ιταλική Δημοκρατία στηρίζει την προσφυγή της σε παράβαση και πεπλανημένη εφαρμογή του άρθρου 27, παράγραφοι 1, στοιχεία α' και β', και 5, της οδηγίας 92/83, καθώς και του άρθρου 1 της οδηγίας 76/768 και του παραρτήματος Ι, σημείο 7.4, της οδηγίας 80/232. Προβάλλει επίσης «σφάλμα όσον αφορά τις προϋποθέσεις», έλλειψη λογικής και ανεπαρκή αιτιολόγηση της προσβαλλομένης αποφάσεως.

31 Πρώτον, η Ιταλική Δημοκρατία ισχυρίζεται ότι τα διάφορα συστήματα που προβλέπει το άρθρο 27, παράγραφος 1, στοιχεία και α' και β', της οδηγίας 92/83 συνδέονται στενά με τα διάφορα είδη προϊόντων, καθόσον οι μέθοδοι μετουσιώσεως μελετήθηκαν λαμβανομένου υπόψη του ειδικού προορισμού του καθενός εξ αυτών. Απαιτείται κάθε προϊόν να αποτελέσει αντικείμενο ακριβούς κατατάξεως, σύμφωνης με τη σύνθεση και τη χρησιμοποίησή του, προκειμένου να αποφευχθεί το ενδεχόμενο καταχρηστικής διαφυγής του από το αυστηρότερο σύστημα ελέγχου στο

οποίο κανονικά υπόκειται. Η έλλειψη μιας τέτοιας κατατάξεως θα μπορούσε να είναι επιζήμια για τα δημόσια έσοδα και να καταστήσει τους επιχειρηματίες θύματα στρεβλώσεων του ανταγωνισμού.

32 Δεύτερον, η Ιταλική Δημοκρατία υποστηρίζει ότι η απόπειρα αντλήσεως αδικαιολογήτου οφέλους από σύστημα ελέγχου ευνοϊκότερου εκείνου το οποίο συνήθως εφαρμόζεται συνιστά κατάχρηση κατά την έννοια του άρθρου 27, παράγραφοι 1 και 5, της οδηγίας 92/83, κατά της οποίας τα κράτη μέλη δικαιούνται να λάβουν μέτρα καταστολής.

33 Διαφορετική συλλογιστική θα είχε ως αποτέλεσμα, κατ' αντίθεση προς την αρχή του χρησίμου αποτελέσματος, να περιορίσει την έννοια της καταχρήσεως στα όρια της φοροδιαφυγής και φοροαποφυγής, στις οποίες αναφέρεται η εν λόγω διάταξη της οδηγίας 92/83, αλλά οι οποίες αφορούν μόνο ενέργειες οι οποίες αποβλέπουν στον περιορισμό της φορολογητέας ύλης.

34 Τρίτον, η εκ μέρους των κρατών μελών λήψη μέτρων για την πρόληψη της φοροδιαφυγής, της φοροαποφυγής ή της καταχρήσεως, δεν προϋποθέτει την προηγούμενη διαπίστωση τέτοιων πράξεων. Αρκεί και η απλή δυνατότητα τέτοιων ενεργειών.

35 Η Ιταλική Κυβέρνηση ισχυρίζεται σχετικώς ότι στο ιταλικό κείμενο του άρθρου 27 της οδηγίας 92/83 γίνεται λόγος, στην παράγραφο 1 αυτής της διατάξεως, για την ανάγκη «προλήψεως» οποιασδήποτε φοροδιαφυγής, φοροαποφυγής ή καταχρήσεως, στη δε παράγραφο 5, στο «ενδεχόμενο» μιας φοροδιαφυγής, φοροαποφυγής ή καταχρήσεως. Στο επίχειρημα που αντέταξε η Επιτροπή ότι οι όροι αυτοί χρησιμοποιούνται μόνο στο ιταλικό κείμενο της οδηγίας, η Ιταλική Κυβέρνηση αντέταξε ότι αυτό το κείμενο είναι αυθεντικό. Εν πάση περιπτώσει, οι όροι αυτοί αποδίδουν απλώς την έννοια των διατάξεων του άρθρου 27, παράγραφος 1, το οποίο παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να θέτουν προϋποθέσεις για την πρόληψη της φοροδιαφυγής, φοροαποφυγής και καταχρήσεως.

36 Τέταρτον, η Ιταλική Δημοκρατία προσάπτει στην Επιτροπή ότι δεν έλαβε υπόψη της την οδηγία 76/768, όταν στο σημείο 12 της προσβαλλομένης αποφάσεως υποστήριξε ότι η χρησιμοποίηση καλλυντικών για σκοπούς καθαρισμού δεν μπορεί να επηρεάζει την κατάταξή τους δυνάμει του άρθρου 27, παράγραφος 1, της οδηγίας 92/83. Πράγματι, από το άρθρο 1 της οδηγίας 76/768 προκύπτει ότι τα καλλυντικά προϊόντα προορίζονται αποκλειστικώς ή κυρίως για σωματική χρήση.

37 Η Ιταλική Δημοκρατία προσθέτει ότι, αρνούμενη να της επιτρέψει τη μη παροχή της προβλεπόμενης από το άρθρο 27, παράγραφος 1, στοιχείο β', της οδηγίας 92/83 απαλλαγής των προϊόντων εκείνων τα οποία παρουσιάζονται ως «αρώματα», αλλά παρασκευάζονται με μη καθαρή αλκοόλη, η Επιτροπή αγνόησε το γεγονός ότι η οδηγία 92/83, ειδικότερα δε το παράρτημα Ι, σημείο 7, αυτής επιβάλλει τη χρησιμοποίηση καθαρής αλκοόλης, τουλάχιστον για την παρασκευή ορισμένων κατηγοριών καλλυντικών.

38 Πέμπτον, η Ιταλική Δημοκρατία υποστηρίζει ότι οι πλήρως μετουσιωμένες αλκοόλες, στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 27, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 92/83, πρέπει να κυκλοφορούν με το απλουστευμένο συνοδευτικό έγγραφο που προβλέπει το άρθρο 5 του κανονισμού 3649/92, ενώ οι αλκοόλες που έχουν μετουσιωθεί σύμφωνα με εγκεκριμένη από ένα κράτος μέλος μέθοδο, οι οποίες αναφέρονται στην ίδια διάταξη, στο στοιχείο β', πρέπει να κυκλοφορούν με το προβλεπόμενο από τον κανονισμό 2719/92 συνοδευτικό έγγραφο για προϊόντα που κυκλοφορούν υπό καθεστώς αναστολής. Κατά την άποψη της Ιταλικής Δημοκρατίας η απουσία των εν λόγω εγγράφων συνεπάγεται απώλεια του δικαιώματος απαλλαγής.

39 Έκτον, η Ιταλική Δημοκρατία φρονεί ότι η προβλεπόμενη στο άρθρο 27, παράγραφος 1, στοιχείο β', απαλλαγή αφορά τη μετουσιωμένη αλκοόλη που έχει ήδη χρησιμοποιηθεί για την παρασκευή ενός προϊόντος το οποίο δεν προορίζεται για ανθρώπινη κατανάλωση. Εφόσον δεν έχει ακόμη χρησιμοποιηθεί η αλκοόλη που έχει μετουσιωθεί κατά τον τρόπο αυτό δεν δικαιούται της εν λόγω απαλλαγής και πρέπει να θεωρείται ως προϊόν υποκείμενο στο καθεστώς αναστολής.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

Επί των τεσσάρων πρώτων αιτιάσεων

40 Επιβάλλεται εξ αρχής να τονιστεί ότι από το γράμμα του άρθρου 27, παράγραφος 1, στοιχεία α' και β', της οδηγίας 92/83 προκύπτει ότι η χορήγηση ή η άρνηση χορηγήσεως της απαλλαγής εξαρτώνται από τη μέθοδο μετουσιώσεως.

41 Αν η μέθοδος αυτή έχει εγκριθεί σε κοινοτικό πλαίσιο, δεν επιβάλλεται ειδικός φόρος καταναλώσεως επί της αλκοόλης, κατ' εφαρμογήν της ανωτέρω διατάξεως, στοιχείο α'. Αν, αντιθέτως, η αλκοόλη η οποία περιέχεται σε ένα προϊόν μη προοριζόμενο για ανθρώπινη κατανάλωση μετουσιώθηκε σύμφωνα με μέθοδο εγκεκριμένη σε κράτος μέλος, επιβάλλεται η χορήγηση της απαλλαγής που προβλέπει η ίδια αυτή διάταξη, υπό στοιχείο β'. Εξάλλου, αν η μέθοδος μετουσιώσεως δεν αντιστοιχεί σε καμία από εκείνες που εγκρίνουν οι κοινοτικοί κανόνες ή τα εθνικά έννομα συστήματα, δεν μπορεί να χορηγηθεί απαλλαγή για το συγκεκριμένο προϊόν.

42 Συνεπώς, αντιβαίνει προς την οδηγία 92/83 η μη χορήγηση απαλλαγής για προϊόν το οποίο πληροί τις προϋποθέσεις που προβλέπει το άρθρο 27, παράγραφος 1, στοιχείο β', της οδηγίας, με μόνη αιτιολογία ότι έχει διαπιστωθεί ότι ο πραγματικός προορισμός του δεν αντιστοιχεί στην ονομασία που του έδωσε ο επιχειρηματίας. Ούτε η χρησιμοποίηση της αλκοόλης ούτε η ανωτάτη περιεκτικότητα σε αλκοόλη χρησιμοποιήθηκαν από τον κοινοτικό νομοθέτη ως κριτήρια για τη χορήγηση της απαλλαγής.

43 Καίτοι αληθεύει ότι, όσον αφορά τα καλλυντικά, η οδηγία 80/232, στο παράρτημά της Ι, σημείο 7.4, αναφέρεται αποκλειστικώς στην καθαρή αιθυλική αλκοόλη, εντούτοις, προϊόν το οποίο παρουσιάζεται ως καλλυντικό και περιέχει μη καθαρή αλκοόλη ούτε μπορεί ούτε πρέπει να υπόκειται στην κύρωση της απώλειας του δικαιώματος απαλλαγής, εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις που θέτει το άρθρο 27, παράγραφος 1, της οδηγίας 92/83.

44 Υπό τις προϋποθέσεις αυτές, η άρνηση κράτους μέλους να χορηγήσει για συγκεκριμένο προϊόν την προβλεπομένη από το άρθρο 27, παράγραφος 1, της οδηγίας 92/83 απαλλαγή, ως κύρωση για την παράβαση διατάξεων της εθνικής νομοθεσίας που θεσπίστηκαν κατ' εφαρμογή μιας οδηγίας περί καλλυντικών, όπως η οδηγία 76/768, επιδιώκει σκοπό διαφορετικό από εκείνον της οδηγίας 92/83 (βλ., σχετικώς, απόφαση της 2ας Αυγούστου 1993, C-111/92, Lange, Συλλογή 1993, σ. I-4677, σκέψη 22).

45 Αντιθέτως, το οικείο κράτος μέλος έχει τη δυνατότητα, σύμφωνα με τις κοινοτικές οδηγίες περί καλλυντικών, να απαγορεύσει την εμπορία προϊόντος όπως αυτό που αναφέρεται στη σκέψη 42 της παρούσας αποφάσεως, ενδεχομένως δε, να επιβάλει τις οικονομικές ή ακόμη και ποινικές κυρώσεις που προβλέπει η εσωτερική νομοθεσία. Το ίδιο ισχύει και για την άλλη προϋπόθεση που προβλέπει η ιταλική νομοθεσία, σχετικά με την ανωτάτη περιεκτικότητα σε αλκοόλη των οικιακών προϊόντων.

46 Όσον αφορά τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορεί να επιτραπεί σε κράτος μέλος, δυνάμει του άρθρου 27, παράγραφος 5, της οδηγίας 92/83, η καταστολή περιπτώσεων φοροδιαφυγής, φοροαποφυγής ή καταχρήσεως στο πλαίσιο εφαρμογής των απαλλαγών, διαπιστώνεται ότι ορισμένες γλωσσικές αποδόσεις της διατάξεως απαιτούν, προφανώς, την προηγούμενη διαπίστωση τέτοιων πράξεων.

47 Αυτό συμβαίνει με το γαλλικό κείμενο της διατάξεως [«Si un État membre estime qu'un produit qui a fait l'objet d'une exonération en vertu du paragraphe 1 points a) ou b) est à l'origine d'une fraude, d'une évasion ou d'un abus, il peut refuser d'accorder l'exonération ou retirer l'exonération déjà accordée»], το αγγλικό κείμενο [«If a Member State finds that a product which has been exempted under paragraphs 1 (a) or 1 (b) above gives rise to evasion, avoidance or abuse, it may refuse to grant exemption or withdraw the relief already granted»], το γερμανικό κείμενο [«Stellt ein Mitgliedstaat fest, dass ein gemaess Absatz 1 Buchstabe a) oder b) befreites Erzeugnis zu Steuerflucht, Steuerhinterziehung oder Missbrauch fuehrt, so kann er die Befreiung versagen oder die bereits gewaehrte Befreiung zurueckziehen»], ή το ισπανικό [«Si un Estado miembro considera que un producto exento con arreglo a las letra a) o b) del apartado 1 del presente artículo origina fraudes, evasiones o abusos, podrá negarse a conceder una exención o anular la ya concedida e informará inmediatamente de ello a la Comisión»].

48 Αντιθέτως, άλλες γλωσσικές αποδόσεις μπορούν να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι η απλή δυνατότητα φοροδιαφυγής, φοροαποφυγής ή καταχρήσεως αρκεί προκειμένου τα κράτη μέλη να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα. Αυτό συμβαίνει με το πορτογαλικό κείμενο της διατάξεως [«Se um Estado-membro considerar que um produto isento ao abrigo das alíneas a) e b) do no 1 pode suscitar uma eventual fraude, evasão ou utilização indevida, poderá recusar a isenção ou retirar a redução já concedida»], κατά ορισμένο δε μέτρο και με το ιταλικό κείμενο [«Se uno Stato membro viene a sapere che un prodotto che è stato esentato ai sensi del paragrafo 1, lettera a) o b) dà luogo ad eventuale evasione, frode o abuso, tale Stato può rifiutare di concedere l'esenzione o revocare lo sgravio già concesso. Lo Stato membro ne informa immediatamente la Commissione»].

49 Σύμφωνα με πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, σε περίπτωση διαφοράς μεταξύ των γλωσσικών αποδόσεων μιας κοινοτικής διατάξεως, η οικεία διάταξη πρέπει να ερμηνεύεται με βάση την όλη οικονομία και τον σκοπό της κανονιστικής ρυθμίσεως της οποίας αποτελεί στοιχείο (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 24ης Φεβρουαρίου 2000, C-434/97, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλογή 2000, σ. I-1129, σκέψη 22).

50 Επιβάλλεται σχετικώς η διαπίστωση ότι η απαλλαγή των προϊόντων που αναφέρονται στο άρθρο 27, παράγραφος 1, στοιχεία α' και β', της οδηγίας 92/83 αποτελεί την αρχή και η άρνηση χορηγήσεως της απαλλαγής την εξαίρεση. Η παρεχόμενη με το άρθρο 27, παράγραφος 1, της οδηγίας 92/83 δυνατότητα στα κράτη μέλη να θεσπίζουν διατάξεις «προκειμένου να εξασφαλίσουν την ορθή και απλή εφαρμογή των απαλλαγών αυτών και την πρόληψη φοροδιαφυγής, φοροαποφυγής ή καταχρήσεως», δεν μπορεί να θέσει υπό αμφισβήτηση ότι η προβλεπόμενη από τη διάταξη αυτή υποχρέωση απαλλαγής από τον φόρο δεν περιέχει αιρέσεις (βλ., σχετικώς, απόφαση της 10ης Ιουνίου 1999, C-346/97, Braathens, Συλλογή 1999, σ. I-3419, σκέψη 31).

51 Εξάλλου, επιβάλλεται να τονιστεί ότι τα μονομερώς λαμβανόμενα από τα κράτη μέλη μέτρα προς καταστολή των περιπτώσεων φοροδιαφυγής, φοροαποφυγής ή καταχρήσεως, υπόκεινται στον έλεγχο των άλλων κρατών μελών και των κοινοτικών οργάνων, σύμφωνα με τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 27, παράγραφος 5, της οδηγίας 92/83 και 24 της οδηγίας 92/12.

52 Υπό τις προϋποθέσεις αυτές, η γενική οικονομία της συγκεκριμένης διατάξεως επιβάλλει στο οικείο κράτος μέλος να προβάλλει, τουλάχιστον, συγκεκριμένα στοιχεία που να θεμελιώνουν την ύπαρξη σοβαρού κινδύνου φοροδιαφυγής, φοροαποφυγής ή καταχρήσεως.

53 Στη συγκεκριμένη υπόθεση, από κανένα στοιχείο της δικογραφίας δεν προκύπτει ότι η Επιτροπή, επικουρούμενη από την επιτροπή διαχειρίσεως, υπερέβη τα όρια των εξουσιών της κατά την εκτίμηση των στοιχείων που έθεσε υπόψη της η Ιταλική Δημοκρατία.

54 Ενόψει των ανωτέρω σκέψων, οι τέσσερις πρώτες αιτιάσεις που προέβαλε η Ιταλική Δημοκρατία πρέπει να απορριφθούν.

Επί της πέμπτης και της έκτης αιτιάσεως

55 Όσον αφορά το ζήτημα αν οι πλήρως μετουσιωμένες αλκοόλες στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 27, παράγραφος 1, στοιχείο α', της οδηγίας 92/83 πρέπει να κυκλοφορούν με το απλουστευμένο συνοδευτικό έγγραφο που προβλέπει το άρθρο 5 του κανονισμού 3649/92, ενώ οι αλκοόλες που μετουσιώθηκαν σύμφωνα με μέθοδο εγκεκριμένη από κράτος μέλος, οι οποίες επίσης αναφέρονται στην εν λόγω διάταξη, υπό το στοιχείο β', πρέπει να κυκλοφορούν με το συνοδευτικό έγγραφο που προβλέπεται για τα προϊόντα που κυκλοφορούν υπό το καθεστώς αναστολής του κανονισμού 2719/92, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το ζήτημα αυτό υπερβαίνει τα όρια της διαφοράς.

56 Πράγματι, η Ιταλική Δημοκρατία δεν ζήτησε να της επιτραπεί η μη χορήγηση απαλλαγής για υποκείμενα σε ειδικούς φόρους καταναλώσεως προϊόντα τα οποία κυκλοφορούν χωρίς συνοδευτικό έγγραφο. Για τον λόγο αυτό, η επιτροπή διαχειρίσεως δεν εξέτασε την περίπτωση αυτή, η οποία παρεμπιπτόντως μόνον αναφέρεται στο σημείο 13, στοιχείο i, της προσβαλλομένης αποφάσεως, σε συνδυασμό με τη συγκεκριμένη περίπτωση της «καταχρήσεως» την οποία επικαλέστηκε στην αίτησή της η Ιταλική Κυβέρνηση.

57 Υπό τις προϋποθέσεις αυτές, δεν εναπόκειται στο Δικαστήριο να αποφανθεί επί του ζητήματος αυτού στο πλαίσιο της παρούσας προσφυγής ακυρώσεως.

58 Για τον ίδιο λόγο δεν απόκειται στο Δικαστήριο να εξετάσει το ζήτημα αν η προβλεπόμενη από το άρθρο 27, παράγραφος 1, στοιχείο β', της οδηγίας 92/83 απαλλαγή εφαρμόζεται μόνον επί της αλκοόλης που έχει μετουσιωθεί, σύμωνα με τους κανόνες κράτους μέλους, η οποία έχει ήδη χρησιμοποιηθεί προς παραγωγή προϊόντος μη προοριζόμενου για ανθρώπινη κατανάλωση. Πράγματι, η αίτηση που υπέβαλε η Ιταλική Δημοκρατία στην Επιτροπή αφορούσε τη σύνθεση προϊόντων που περιέχουν αλκοόλη. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή, επικουρούμενη από την επιτροπή διαχειρίσεως, δεν έχει την υποχρέωση να εξετάσει την περίπτωση του φορολογητέου καθεστώτος μετουσιωμένης αλκοόλης η οποία δεν έχει ακόμη χρησιμοποιηθεί για την παραγωγή προϊόντος μη προοριζόμενου για ανθρώπινη κατανάλωση. Δεν απόκειται στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο εξετάσεως προσφυγής ακυρώσεως, να ελέγξει τη νομιμότητα μιας αποφάσεως σε σχέση με ζήτημα το οποίο δεν έχει προηγουμένως τεθεί υπό την εκτίμηση του οργάνου το οποίο εξέδωσε την απόφαση αυτή.

59 Συνεπώς, η πέμπτη και η έκτη αιτίαση πρέπει να απορριφθούν.

60 Ενόψει των ανωτέρω σκέψεων, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη.

Επί των δικαστικών εξόδων

61 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ζήτησε την καταδίκη της Ιταλικής Δημοκρατίας και αυτή ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή.

2) Καταδικάζει την Ιταλική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα.

La Pergola Wathelet Edward

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 7 Δεκεμβρίου 2000.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του πέμπτου τμήματος

A. La Pergola